

“Perspektīvas augļaugu komerc kultūras - krūmcidoniju (*Chaenomeles japonica*) vidi saudzējoša audzēšana un bezatlikuma pārstrādes tehnoloģijas” (Nr. 1.1.1.1/16/A/094)

Jaunu krūmcidoniju pārstrādes tehnoloģiju izstrāde inovatīvu produktu ieguvei

3. aktivitāte. Krūmcidoniju izmantošanas iespēju paplašināšana, bioaktīvi savienojumi augļos un blakusproduktos.

D. Segliņa, K. Dukurs / A. Olšteine

Dārzkopības institūts

3.3. Jaunu krūmcidoniju pārstrādes tehnoloģiju izstrāde inovatīvu produktu ieguvei

Sasniedzamie rezultāti - Izstrādāti divi tehnoloģiskie risinājumi produktu ražošanai:

- Krūmcidoniju sukādes ar samazinātu ogļhidrātu saturu;
- Mērce gaļas produktu kvalitātes uzlabošanai.

Jauno produktu izstrādei izmantoti augļu un ogu **pārstrādes blakusprodukti** – dažādas spiedpaliekas pēc sulas iegūšanas un krūmcidoniju augļu tīrīšanas rezultātā (sukāžu ražošanai) radušās serdes un mīkstuma daļa

Kā sagriezt un atdalīt sēklas?

Grid cutter S195

<https://www.kronen.eu/en/maschinen/s195>

Kā sagriezt augļus un atdalīt sēklas?

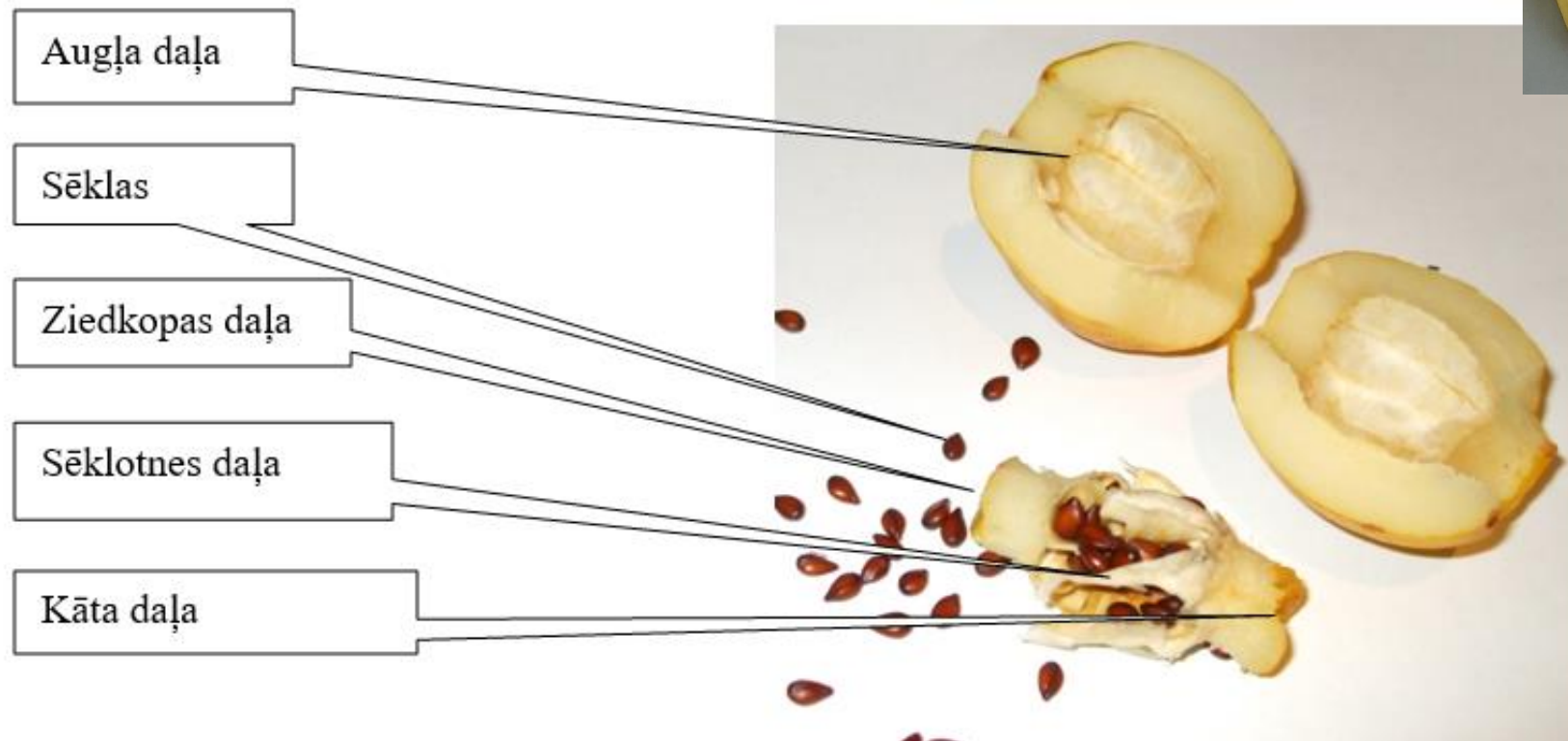
- <https://www.youtube.com/watch?v=IrlgZmnGblc>
- https://www.youtube.com/results?search_query=MlbFfZ9M4WA
- Svaigo cidoniju griešana astoņās daivās ar serdes atdalīšanu.
Kontaktinformācija par oriģinālo astoņu daivu nažu izgatavošanu
Latvijā: <http://www.optimagro.lv>

Krūmcidoniju izmantošanas iespēju paplašināšana, izmantojot pārstrādes blakusproduktus

SĒKLU EĻĻA

SERDES UN MĪKSTUMA DAĻA

Krūmciidoniju sukāžu gatavošanas pamata tehnoloģija

Tiek pievienots cukurs attiecībā 1:1

/vai nedaudz mazāk, kas ietekmē sukāžu saldumu-skābumu/

Krūmcidoniju sukāžu gatavošanas pamata tehnoloģija

Tiek pievienots cukurs attiecībā 1:1

/vai nedaudz mazāk, kas ietekmē sukāžu saldumu-skābumu/

Saldēšanas ietekme

LR PV, 2002., patenta Nr. LV 12779 B,

“Krūmcidoniju sukādes iegūšanas paņēmiens”

Krūmcidoniju sukāžu gatavošanas pamata tehnoloģija

Tiek pievienots cukurs attiecībā 1:1

/vai nedaudz mazāk, kas ietekmē sukāžu saldumu-skābumu/

Saldēšanas ietekme

LR PV, 2002., patenta Nr. LV 12779 B,

“Krūmcidoniju sukādes iegūšanas paņēmiens”

Ogļhidrātu saturs 100 g sukāžu: ~42-55 g

1. Izaicinājums projektā – izstrādāt krūmciidoniju sukādes ar samazinātu oglehidrātu saturu

Saldinātāji iedalās trīs grupās:

- ❖ **vienkāršie cukuri** – glikoze, fruktoze, saharoze.
- ❖ **cukura aizstājēji** – cukura spirti: ksilīts, sorbīts, mannīts, izomalts, eritrīts jeb eritrols. Tās ir vielas, kas paaugstina cukura līmeni, bet dara to lēnāk nekā cukurbiešu cukurs un satur mazāk kaloriju – viens grams cukura spirtu satur 2,4 kilokalorijas. Eritrīts satur tikai 0,2 kilokaloriju jeb nulles kaloriju vērtību.
- ❖ **mākslīgie saldinātāji** - to pārstāvji ir aspartāms, saharīns, ciklamāts.

1. Izaicinājums projektā – izstrādāt krūmciidoniju sukādes ar samazinātu oglehidrātu saturu

- ✓ Veikti dažādi tehnoloģiskie eksperimenti;
- ✓ Mainīta tehnoloģiju koncepcija un sukāžu **salduma nodrošināšanai izmantoti cukura aizstājēji - spirta cukuri, jeb polioli.**

Cukura aizstājēji

Uzturvērtība 100g produkta:

Enerģētiskā vērtība: 0 kcal/ 0 kJ

Tauki: 0 g

Piesātinātās taukskābes: 0 g

Ogļhidrāti: 100 g

no tiem **polioli**: 100 g (**eritritols***)

no tiem cukuri: 0 g

Šķiedrvielas: 0 g

Olbaltumvielas: 0 g

Sāls: 0 g

<https://sukrin.com/en/>

* Nepalielina cukura līmeni asinīs, netiek metabolizēts organismā
UZMANĪBU: pārmērīga lietošana var izraisīt caureju.
Ražotājs: Funksjonell Mat (Norvēģija).

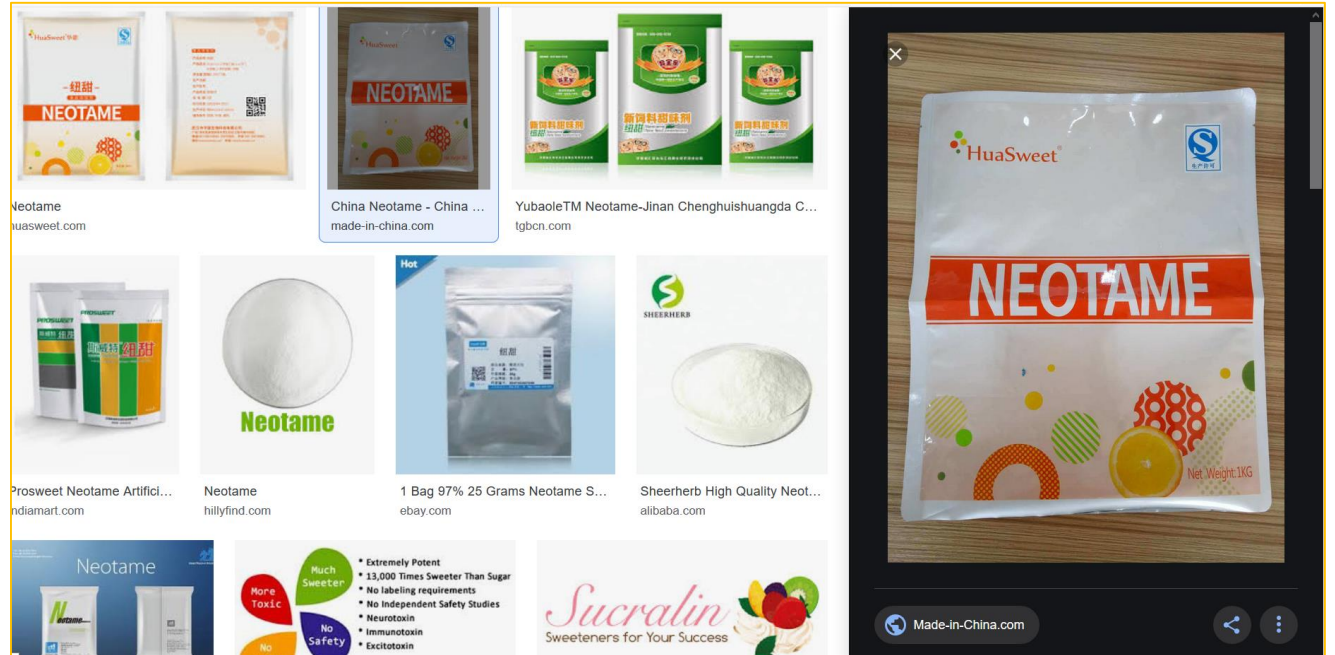
Mākslīgie saldinātāji

MealEnders THE ARTIFICIAL SWEETENERS

ARTIFICIAL SWEETENERS

A quick guide to sugar substitutes

	CHEMICAL NAME	MARKET ENTRY DATE	POPULAR USES	SWEETNESS
	Aspartame	1981	Mainly used as a tabletop sweetener to replace sugar Loses sweetness when heated, thus useful in frozen and uncooked desserts	 200 times sweeter than sugar
	Acesulfame potassium (Ace-K)	1988	Frequently used as an ingredient in other sweeteners i.e. Aspartame/Equal Contains no calories or carbohydrates, making it popular with diabetics	 200 times sweeter than sugar
	Saccharin	1879 (yup!)	Ideal for tabletop use and dissolves easily in liquids Maintains sweetness at any temperature, meaning you can freeze or bake with it	 300-400 times sweeter than sugar
	Sucralose	1998	Maintains sweetness when heated, making it popular to bake with Doesn't raise insulin levels so popular among diabetics	 600 times sweeter than sugar
	Neotame	2002	Not found in packets but is approved as a general tabletop sweetener Currently used in over 1,000 sugar-free products	 7,000-13,000 times sweeter than sugar

Neotame products and packaging from various suppliers:

- HuaSweet NEOTAME (multiple bags)
- China Neotame - China ... made-in-china.com
- YubaoleTM Neotame-Jinan Chenghuishuangda C... tbcn.com
- Prosweet Neotame Artificial... ndiamart.com
- Neotame hillyfind.com
- 1 Bag 97% 25 Grams Neotame S... ebay.com
- Sheerherb High Quality Neot... alibaba.com
- Neotame Sweeteners for Your Success
- Neotame benefits:
  - Extremely Potent
  - 13,000 Times Sweeter Than Sugar
  - No labeling requirements
  - No Independent Safety Studies
  - Neurotoxin
  - Immunotoxin
  - Excitotoxin
- Made-in-China.com

Polioli – normatīvie akti

MK noteikumu Nr. 422

The screenshot shows the website 'LIKUMI' (Latvian Laws) with the title 'LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBU AKTI'. The main navigation includes 'veidi', 'tēmas', 'visvairāk skatītie', and 'jaunākie'. A search bar is present with the text 'Ievadiet atslēgvārdu šeit' and a 'meklēt' button. A sidebar on the right contains 'Autorizēties savā kontā' and 'Kādēļ autorizēties vai reģistrēties?'. The main content area displays the title 'Ministru kabineta noteikumi Nr. 422' and the date 'Rīgā 2015. gada 28. jūlijā (prot. Nr. 36 47. §)'. The main heading of the regulation is 'Prasības pārtikas produktiem ar samazinātu enerģētisko vērtību un to papildu marķējumam'. A sidebar on the right provides details: 'Tiesību akta pase', 'Statuss: spēkā esošs', 'Izdevējs: Ministru kabinets', 'Veids: noteikumi', 'Numurs: 422', 'Pieņemts: 28.07.2015.', 'Stājas spēkā: 31.07.2015.', 'Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 147, 30.07.2015.', and 'OP numurs: 2015/147.11'.

6.5. produkta iespējamā laksatīvā (caureju veicinošā) iedarbība, ja, lietojot pārtikas produktu atbilstoši ražotāja norādījumiem, dienā tiek uzņemts **vairāk nekā 20 gramu poliolu;**

Krūmciidoniju sukāžu ražošanai izmantotie polioli

Sukrin+ ir divas reizes saldāks par cukuru.
Sastāvs: granulēts eritritols, stēvija.

Uzturvērtība 100g produkta:
Enerģētiskā vērtība: 0 kcal/ 0 kJ
Tauki: 0 g
Piesātinātās taukskābes: 0 g
Ogļhidrāti:
no tiem polioli: 100 g (eritritols*)
no tiem cukuri: 0 g
Šķiedrvielas: 0 g
Olbaltumvielas: 0 g
Sāls: 0 g

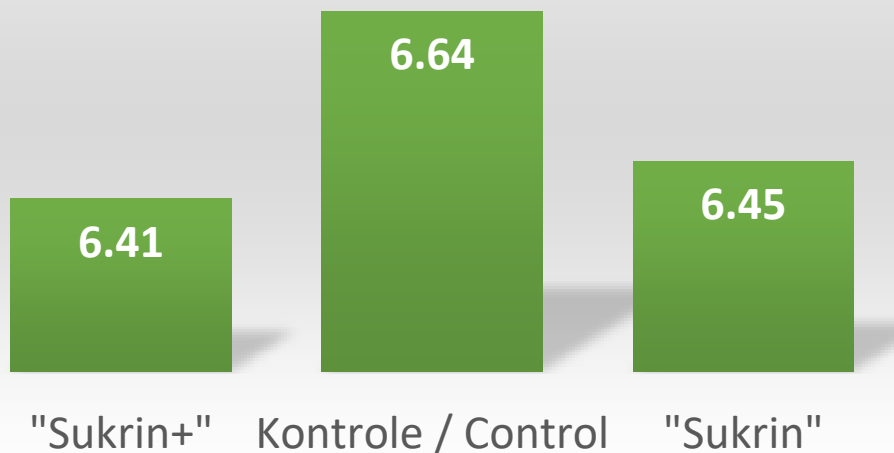
Salduma attiecība pret cukuru ir : 0,7.
Sastāvs: granulēts eritritols (eritrols).

Sukāžu pagatavošanas receptūras

Paraugs	Krūmcidoniju daudzums, g	Cukura daudzums, g	Saldinātāja nosaukums	Saldinātāja daudzums, g
"Sukrin+"	1000	700	"Sukrin+"	50
"Sukrin"	1000	700	"Sukrin"	90
Kontrole	1000	1000	-	-

Sensorās analīzes

Vērtējums, punkti

Cukuru saturs sukāžu paraugos

Paraugs	Sastāvdaļas	Kopējo cukuru saturs, g/100g produkta
Kontrole	1 kg krūmciidonijas 1 kg cukurs	42.1
“Sukrin+”	1 kg krūmciidonijas 700 g cukura 50 g “Sukrin+”	35.7
“Sukrin”	1 kg krūmciidonijas 700 g cukura 90 g “Sukrin”	36.4

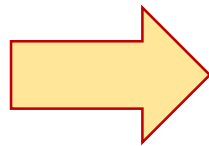
Secinājumi

- ❑ Kopumā projektā izvirzītais uzdevums izstrādāt tehnoloģiju, kurā augļu un cukura attiecība ir 1:0.6 nav izdevies.
- ❑ Taču, izmantojot poliolus, ir izdevies iegūt ar kontroles paraugu salīdzināmas kvalitātes produktu ar augļu, cukura attiecību 1:0.7, samazinot kopējo cukuru saturu produktā par 15%.
- ❑ **Jāņem vērā – cukurs ir «apjoma uzturētājs», mazinot tā daudzumu mainās sukāžu gabaliņu konsistence, vizuālais izskats, svars.**
- ❑ *Pēc projekta beigām tehnoloģiju plānots testēt rūpnieciskās ražošanas apstākļos nākamajā projektā (LAD 16.2. «krūmcidonijas...»), kas tapis sadarbībā ar ražotājiem).*

2. Krūmcidoniju blakusproduktu izmantošanas iespējas gaļas produktu kvalitātes uzlabošanai

Pamata sastāvdaļas:

- Krūmcidoniju blakusprodukti (kaltēti, malti),
- Smiltsērķšķu lapas (kaltētas, maltas)

Tika pārbaudīti vairāk nekā 20 dažādu sastāvdaļu maisījumi

Atlasītas sastāvdaļas:

Aveņu, upēņu, smiltsērķšķu, jāņogu, dzērveņu spiedpaliekas (kaltētas, maltas)

Olīveļļa

Ūdens

Sāls

Medus

Garšvielas

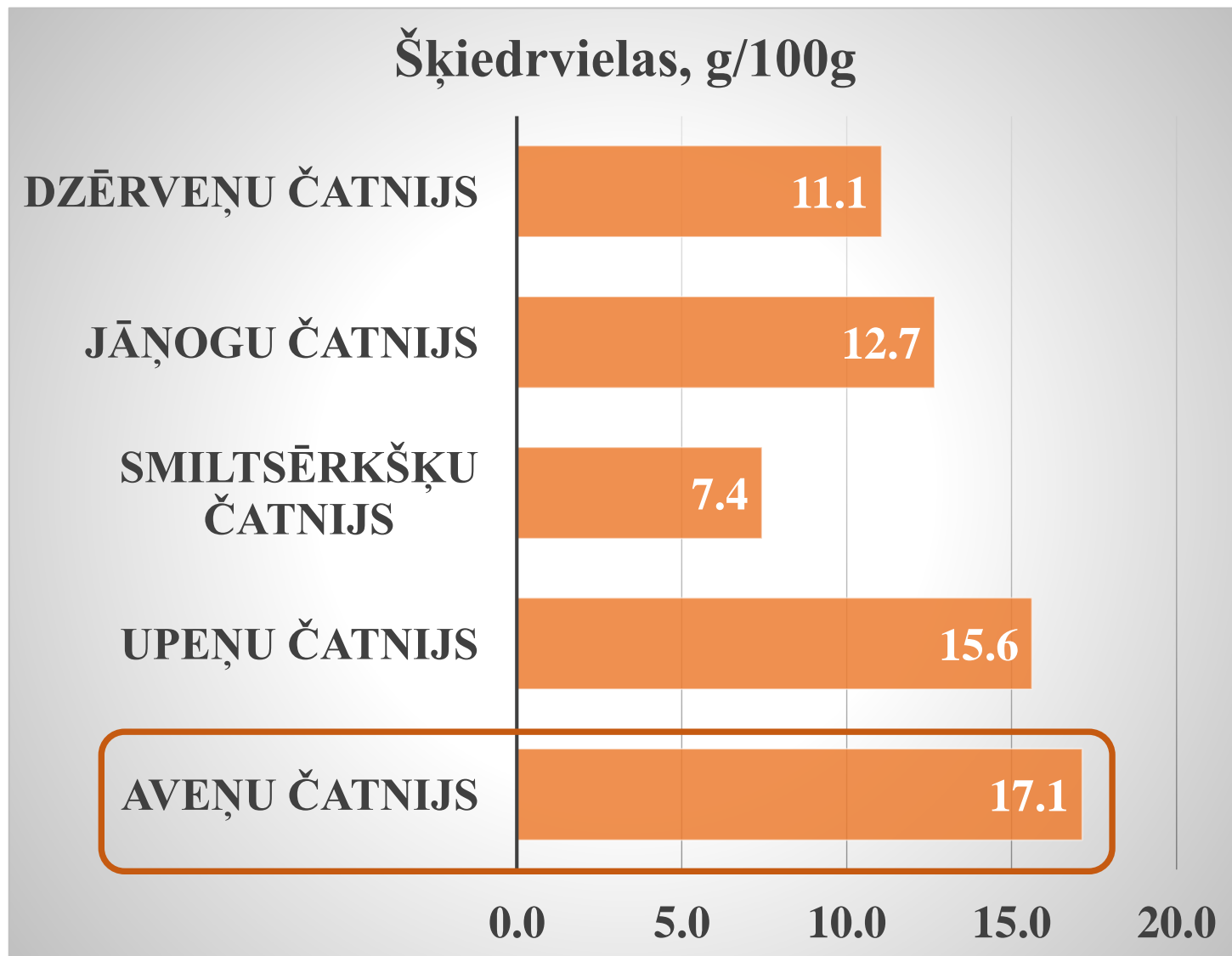
Produkti testēti izstādē “Rīga Food 2017”

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
REGULU (EK) Nr. 1924/2006
(2006. gada 20. decembris.)
par uzturvērtības un veselīguma
norādēm uz pārtikas produktiem

Produkts satur «daudz šķiedrvielu»

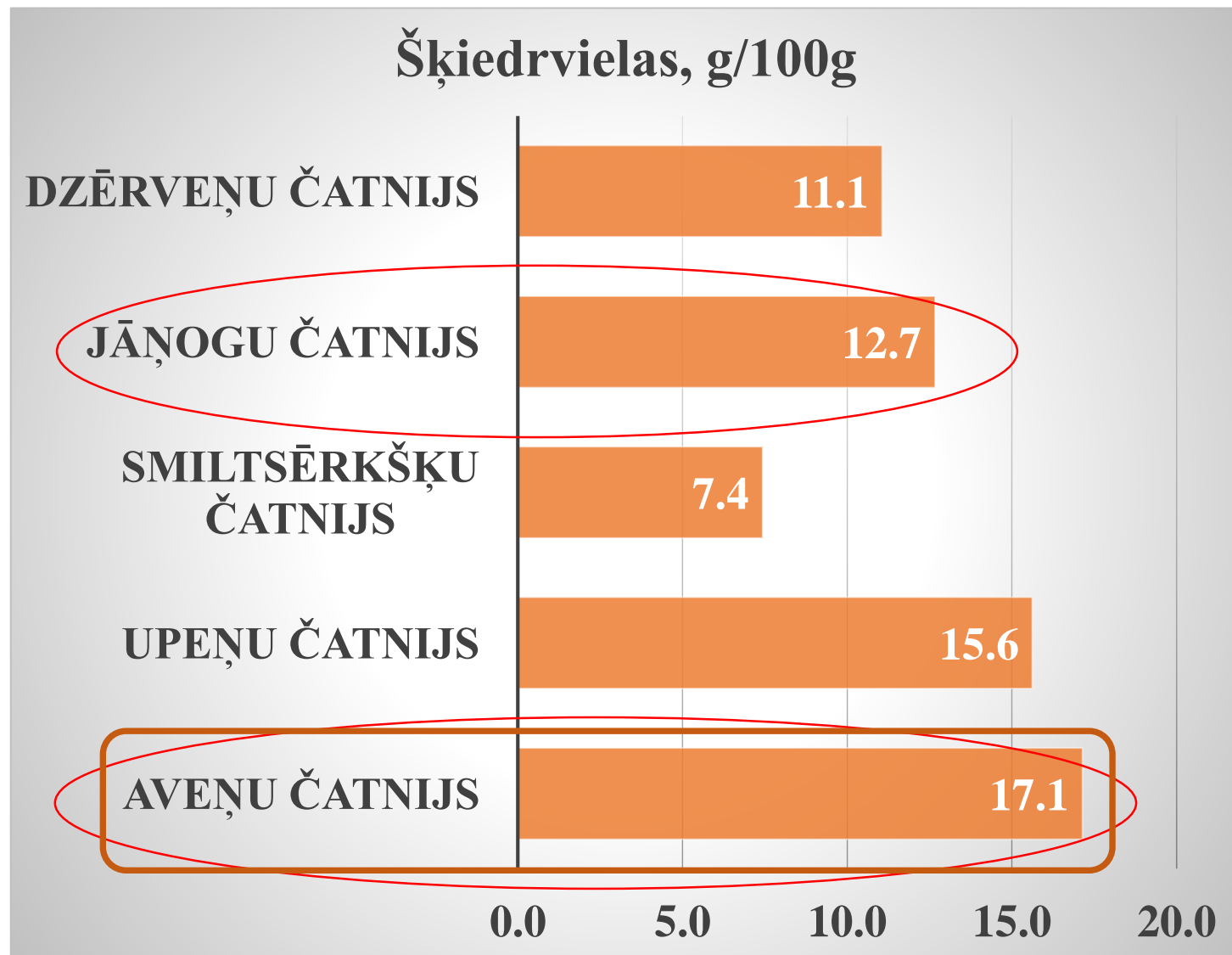
(Norādi, ka pārtikas produktā ir daudz šķiedrvielu, un jebkuru norādi, ko patērētājs tā varētu saprast, drīkst izmantot tikai tad, ja 100 g produkta ir vismaz 6 g šķiedrvielu vai vismaz 3 g šķiedrvielu uz 100 kcal).

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
REGULU (EK) Nr. 1924/2006
(2006. gada 20. decembris.)
par uzturvērtības un veselīguma
norādēm uz pārtikas produktiem

Produkts satur «daudz šķiedrvielu»

(Norādi, ka pārtikas produktā ir daudz šķiedrvielu, un jebkuru norādi, ko patērētājs tā varētu saprast, drīkst izmantot tikai tad, ja 100 g produkta ir vismaz 6 g šķiedrvielu vai vismaz 3 g šķiedrvielu uz 100 kcal).

Eksperimentālā produkta receptūra

Sastāvdaļas, %							
Aveņu spiedpalieku pulveris	Krūmcidoniju serdes - malts pulveris	Smiltsērķšķu dzinumi ar lapām – malts pulveris	Olīveļļa	Ūdens	Sāls	Medus	<u>Kopā, g</u>
15.0	7.0	1.0	19.0	37.0	2.0	19.0	100

Vēlamās mērces konsistences iegūšanai papildus var pievienot ūdeni

Mērces testēšana

- Gaļas veids: svaiga cūkas fileja;
- Marinēšanas ilgums:

10-15 minūtes

4 diennaktis (atdzesētā veidā)

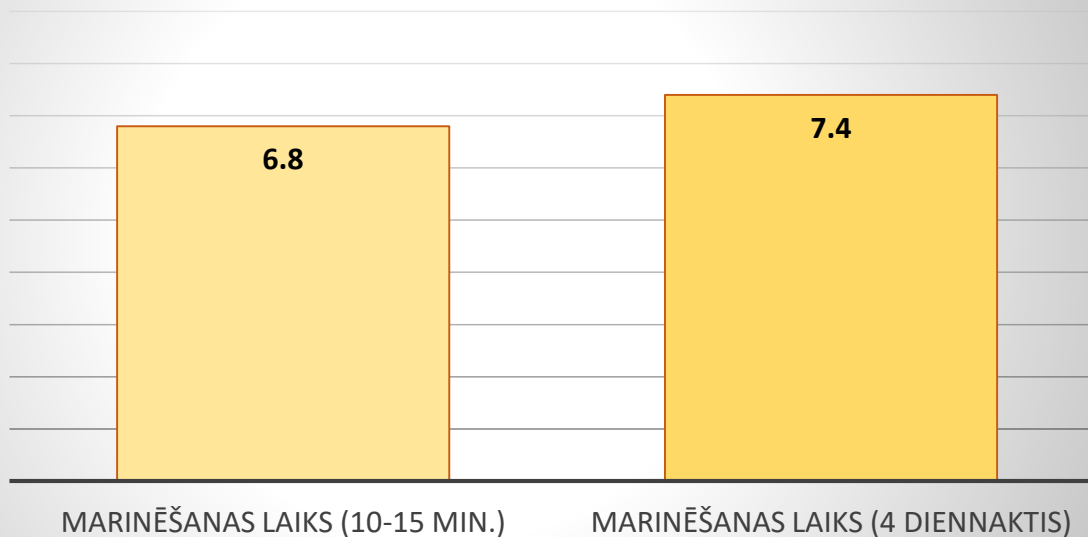

Vērtēšanas rezultāti

Cēpta cūkgaļas fileja (n=31)

Hedoniskā skala (9 p)

«vidēji patīk» (7)

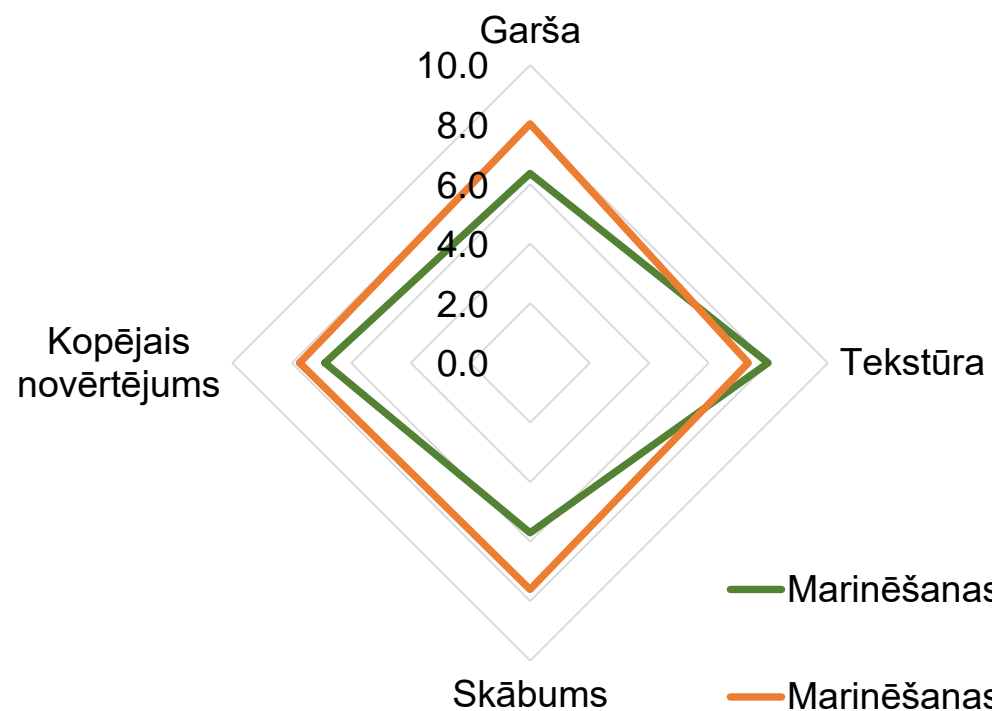
«ļoti patīk» (8)

Vērtēšanas rezultāti

Cepta cūkgaļas fileja (n=31)

Līniskala

	Garša	Tekstūra	Skābums	Kopējais novērtējums
Marinēšanas laiks (10-15 min.)	6,4	8,0	5,7	6,9
Marinēšanas laiks (4 diennaktis)	8,0	7,3	7,6	7,7

Secinājumi

- Krūmcidoniju blakusprodukts (kaltēts, malts serdes un mīkstuma daļas pulveris) ir piemērots jaunu pārtikas produktu izstrādei.
- Piedāvāto risinājumu – «mērce gaļas produktu kvalitātes paaugstināšanai» vērtētāji akceptē kā piemērotu.
- Liels skābju saturs pulverī (t.sk. C vitamīns) var būt piemērots tā izmantošanai arī citu pārtikas produktu ražošanai (augļu/dārzeņu; konditorejas, zivju u.c.).
- *Turpinājumam – LAD 16.1. projektā tiks pētīta dzintarskābes izdalīšanas iespēja no krūmcidonijām.*

***PALDIES PAR
UZMANĪBU!***

**PALDIES PAR
UZMANĪBU!**

DI plānots turpināt darbu pie krūmcidoniju produkcijas izstrādes tirgus paplašināšanai un atpazīstamības veicināšanas.

Iesniegts jauns projekts LIAA - pasākuma «Atbalsts pētniecības rezultātu komercializācijai» ietvaros.